

תוכנית חינוכית להעמקת הידע והחוויה המסורתית בתפילות

על מנת ליצור עבור חניכי נוע"ם ופעיליה רצף חינוכי המתרכז בתוכן ובחוויה היהודית-מסורתית, נכתבה תוכנית המפרטת את הנושאים שנלמד בתפילה, בהתאם לצרכים של החניכים בכל שכבה ושכבה, כחלק מבניית תהליך לימודי כולל וספירלי. נושאים אלו יועברו על ידי המד"צים לחניכים במהלך השנה ובמחנה בפרט בליווי הצוות הבוגר, ראש התפילה ורב נוע"ם.

משמעות התפילה:

בכל השכבות ילווה את נושאי התפילה השונים נושא גג שהוא "**משמעות התפילה**".

המטרה היא שבמקביל לידע והעמקה של נושאים שעוברים החניכים במהלך שנותיהם בנוע"ם, יבינו ויחוו החניכים את משמעות התפילה הן כיחידים והן כחלק מהעם היהודי, בהתאם ליכולתם לרכוש ידע ולגבש עמדה בתהליך מחשבתי.

זרעים-שורשים – נבטים:

החניכים הצעירים, **שורשים ונבטים (מחנן)**, יתרכזו **בברכות השחר, תפילת מודה" אני וברכת "לעסוק בדברי התורה"**.

המטרה היא להתעמק בפעולות הפשוטות שאנחנו עושים בבוקר ובמהלך היום (קמים בבוקר, מתלבשים, מתארגנים, הולכים וכו') ולהעניק להן חשיבות. ליצור שיחה על ה"נשמה", מהי עבורנו, מה מרגישים בפנים, וכו'. תפילות אלו, הן תפילות המביעות את הפליאה והתודה על קומנו בבוקר על מנת שלא נקבל את ההתעוררות בכל בוקר כמובנת מאליה.

ניצנים:

חניכי **ניצנים** יתרכזו **בברכות ובפסוקי דזמרה**. ברכות הן תפילות שמלוות אותנו במהלך כל היום ומהוות עבורנו חצי שנייה של התרכזות לפני פעולות מסוימות (כגון אכילה, או ראייה של פלא), כדי לתת משמעות לדברים שאנחנו עושים במהלך היום, ושוב לא לקבל כל דבר כמובן מאליו. הברכות מזמינות אותנו לשים לב למילים, למה שאנחנו עושים והקשר בין מילה ועשייה. לגבי **פסוקי דזמרה**, מה משמעותם? מה מקורם? למה שרים אותם? כיצד המוסיקה והשירה עוזרות לנשמה? לנסות לגוון ולהוסיף מזמורים שבדרך כלל לא שרים בנוע"ם.

אמירים:

חניכי **אמירים** שנמצאים בתהליך החינוכי לקראת בר/בת המצווה שלהם יתרכזו בתפילת **שמע ישראל** וברכותיה, תפילה הידועה בחשיבותה במסורת היהודית המכריזה על קיומו של הקב"ה ואמונתנו. בנוסף, למידה על משמעות התנועות שמלוות את קריאת שמע.

תפילה זו מתווה את הדרך היסודית שבה צריך ללכת כיהודי/ה מסורתית ומתאים להעמקה אצל חניך/כה שמתחילה את עיצוב חייו המסורתיים (הגיע לגיל המצוות). למידה על המצוות הנמצאות בפרשיות של קריאת שמע, כגון תפילין, וציצית. קיום מצוות התפילין והציצית מאפשרת לחוות ולקיים את ערך השוויון בין החניכים והחניכות.

צמרת:

חניכי **צמרת** יתעמקו **בתפילת העמידה** – חשיבותן של כל אחת ואחת מהברכות, מתי ולמה נכתבו, הרציונל המסורתי מאחורי הברכות וסדר הופעתן, חשיבה על משמעות של הבקשות, מה אנחנו מבקשים בברכת עמידה ומה היינו מבקשים היום, משמעות של עמידה מול הקב"ה, זמן לחשיבה פנימית, משמעות התנועות שמלוות את העמידה.

שלכת:

חניכי **שלכת** יתעמקו **באמירות מאתגרות** בתפילה. לא תמיד קל להאמין ולמצוא חשיבות בדת כאשר ישנן אמירות הסותרות את העולם שאנו מכירים, או אמירות המזלזלות באחרים ובדתות אחרות. אמירות כאלה מאתגרות את העולם ואת האמונה שאנחנו מכירים וגורמות לנו לחשוב מחדש לגבי תפיסת עולמינו. בהתעמקות בנושא זה ננסה יחד עם החניכים להתמודד עם לפחות חלק מהאמירות האלה. אמירות כמו "כי בנו בחרת", "שלא עשנו כגוי ארצות", "שעשני בצלמו" וכו'.

נופים:

חניכי **נופים** שנמצאים בקורס ההדרכה והמנהיגות של התנועה ילמדו על **מבנה התפילה**, זאת על מנת להעמיק את ההבנה מדוע מתפללים בתנועה שלנו, עבורם ועבור חניכיהם העתידיים שלהם. הם יקבלו **כלים מעשיים להנחית התפילות**. בנוסף ילמדו **ויתעמקו בתפילות** על פי צרכים שעלו מהשכבה.

בראשית:

בתוכנית **בראשית** יתמודדו עם נושא ה"הרגל" ויתקיים לימוד מעמיק בדברים שעושים מתוך "הרגל" כמו הבדלה וברכת המזון. בנוסף ילמדו המדריכים על כל מיני **תפילות שונות** שאנחנו לא תמיד אומרים בנוע"ם אבל חשוב לדעת שהן קיימות במסורת היהודית. כגון: נפילת אפיים (תחנון), סדר מוצאי שבת, על הניסים, ברכת החודש, שירת הים, מזמורים שלא אומרים בפסוקי דזמרה, ועוד.

חשוב למצוא את הדרך הנכונה להעביר את התכנים הללו בצורה מעניינת, מאתגרת, כיפיית ומשמעותית.

חבל שתכנים אלו יתפספו בגלל העברה לא מעמיקה ומושקעת של המדריכים.

חשוב להבהיר שיש בתנועה את המענה למציאת פתרונות להעברה טובה של תכנים אלו וחשוב שכולנו נשתמש בהם.

הרבי דבי גרינברג
עמישר פרוטקוף

